

ERDÉLYI UTAZÁSÁIRÓL IS BESZÉLT SZÁRAZ MIKLÓS GYÖRGY MAGYARORSZÁGI ÍRÓ KOLOZSVÁRON

Regényekbe „átvándorló” családtagok

„A művésznek az a dolga, hogy olyasmit is szállítson, ami nem megmagyarázható” – mondta Száraz Miklós György magyarországi író a Kolozsvári Magyar Napokon szervezett szombati író-olvasó találkozón. Az író beszélt Erdélyhez fűződő viszonyáról, Tibetben, a Kaukázusban tett utazásairól, írásművészetének kulisszatitkairól, szereplőinek megformálásáról.

» KISS JUDIT

Prózáirói munkásságának kulisszatitkairól, szereplőformálásának mikéntjéről, Erdélyben és a nagyvilágban tett utazásairól, a személyes élményanyagok az írásműbe történő „átvándorlatásáról” beszélt Száraz Miklós György József Attila-díjas magyar-

Papp Attila Zsolt és Száraz Miklós György a beszélgetésen

» **„Utaztam tehervonatra kapaszkodva, láttam nagy árvizet, meghúztam magam havasokban, erdőkből, templompadlásokon.”**

országi író szombaton a Kolozsvári Magyar Napokon az erdélyi Magyar Írók Ligájának (E-MIL) meghívottjaként. Szó esett regényeinek születéséről, arról, hogy Ezüst Macska című első kötetétől milyen út vezetett Lovak a ködben vagy Apám darabokban című regényének megírásáig, és arról is, hogy miként „vándorolnak át” családtagjai vonásai alapján megalkotott szereplői egyik írásából a másikba. A szerző Papp Attila Zsolt kérdéseire válaszolva kifejtette, nem tudja megmondani, Lovak a ködben című regényének elbeszélője miként, miért lett egy 30 év körüli nő, aki „egyszer csak váratlanul elkezdte tollba mondani neki az életét”. „A művésznek az is a dolga, hogy olyasmit is szállítson, ami nem megmagyarázható” – mondta Száraz Miklós György. Kitért arra, hogy 1899-ben született Borbála nagynénje szolgáltatta az alapanyagot a Lovak a ködben című regény elbeszélőjének megformálá-

sához, a nagynéni hastáncosnóként élt többek közt Alexandriában, Szudánban, ahol az angol katonai parancsnoknak volt a szeretője. „Hogy szabad-e nagylelkűen elbeszélőket adnom a regényeimnek a saját családomból? Azt hiszem, ettől nem rövidült meg a családom” – mondta az író. Száraz Miklós Györgynek tavaly látott napvilágot Székelyek című kötete, amelyet több erdélyi városban is megismerhetett a közönség. A Székelyek – Történelemről és hagyományról című művelődéstörténeti kötet nem elsősorban a székelyek történelméről szól, sokkal inkább a természetüket, szokásaikat, különösségüket igyekszik megragadni. Az író kifejtette, már az 1970-es években kamaszként, és azt követően is rengeteget járt Erdélybe, ahol nemcsak magyarokkal és székelyekkel, de gyakorta románokkal és szászokkal is kapcsolatba került. „Utaztam tehervonatra kapaszkodva, láttam nagy árvizet, meghúztam magam havasokban, erdőkből, templompadlásokon, kamaszként Kerouac-szerűen bókászunk Erdélyben, eltűntünk a szülők, tanárok szeme elől” – mondta az író. Elmesélte, a Ceaușescu-korszakban tett erdélyi utazásai egyikén Nagy enyeden helyi falokkal vitatta meg a dáki-román kontinuitásélméletet egy kazánházban, de befogadta őt éjszakára román család, magányos szász öregember, idős székelyek, akik recsegve hallgatták éjszaka a Szabad Európa Rádiót. Az író arról is beszélt, hogy járt Tibetben, nemrég pedig Grúziában, ahol grúzok és magyarok közt egyfajta lelki rokonságot élt felfedezni.

BIRÓBŐTÁRN / KOLOZSVÁRI MAGYAR NAPOK

Befejezetlen történet a rendszerváltásról

„Nincs befejezve a történet, ahogy a való életben sincs befejezve a rendszerváltás. Vannak elvarratlan szálak, régi figurák köpenyéből bújnak elő mások” – jelentette ki legújabb regényéről Király Farkas (képünkön). A kolozsvári származású, Budapesten élő író, költő Sortűz című regényét a Kolozsvári Magyar Napok keretében mutatták be szombaton, Magyarország kolozsvári főkonzulátusának rendezvényteremében. Márton Evelin író, rádiós szerkesztő kérdéseire válaszolva a szerző elmondta: művének ötletét az adta, hogy 1989-ben, a forradalom kitörésekor volt sorkatonna, így saját és generációtársainak tapasztalatait fűzte össze benne. A naplószerű szerkezetű regény négy szereplő – egy román, egy magyar, egy sváb és egy szerb katona – szemszögéből látatja a történeket, ugyanilyen sokszínű volt az alakulat is, melyben a szerző szolgált. Az aradi várban állomásozó gépesített lövészezzredben

NÉMEDIKÓDRÁS PÉTER / IDODALMI JELEN

1700-an voltak, intervenciók brigád-ként küldözgették őket oda, ahova kellett. „Mai napig nem tudom, hogy mi voltunk a legjobbak, vagy tényleg feláldozhatók voltunk” – jelentette ki Király Farkas. Elmondta, volt ugyan kiképzés, de a sorkatonákat utána mezőgazdasági munkára, bányába vagy valamelyik szocialista építőtelepre vitték építeni a szocializmust. A fizikai megterhelésnél csak a lelki terror volt rosszabb, erről azonban kevesen beszéltek. „Kikapcsoltad azt a részedet, hogy túlélj. Másik személyiséget húztam magamra, mint egy virtuális golyóálló mellényt, hogy védjem magam” – mesélte a rendszer ellen bevett saját önvédelmi stratégiáját Király Farkas. Mivel nem állt rendelkezésükre pszichológus, akivel kibeszélték volna traumatikus élményeiket, egymással osztották meg. „Elég népszerű fickó voltam, így sokan elmondták nekem a tapasztalataikat” – emlékezett vissza a szerző, aki már akkor sejtette, hogy az anyagból egyszer könyv születik. Saját és bajtársai tapasztalatait végül a korabeli sajtóból szerzett információkkal dolgozta össze, így született meg a regény. „Nem történelmi vagy háborús regény, de sok dokumentértékű adat van benne nevek és helyszínek nélkül” – jellemezte művét a szerző. Király Farkas első kisregénye azokról a fiatalokról szól, akiknek nemcsak a gyakorlaton, hanem a harcokban is helyt kellett állniuk. „A kiskatonák közül van, aki elesik, másikkal megroppan az átéltek súlya alatt, és van, aki így vagy úgy, de túléli. A háború ugyanis nem nézi, hogy ki milyen nemzetiségű” – áll a kötet ajánlójában. (Pap Melinda)

» Száraz Miklós György

Budapesten született 1958-ban. Az egyetemet az ELTE Bölcsészkarán, történelem és levéltár szakon végezte, belekóstolt a régészetbe is, 1984-ben végzett. Különböző álneveken korábban is megjelentek írásai, saját néven 1991-től ír és publikál rendszeresen. Dolgozott és dolgozik nagy kiadóknak, egy seregnyi napilapnak és folyóiratnak. Fontosabb díjai: József Attila-díj (2003), a Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozatának könyvnívódíja az Apám darabokban című regényért (2016), a Magyar Érdemrend lovagkeresztje (2018). Fontosabb művei: Az Ezüst Macska (2000), Lovak a ködben (2001), Elpatkolsz, szívem, mint a piny (2014), Apám darabokban (2016), Az álomvadász (2017), Székelyek (2018).

Pro Urbe-díjat kapott Erdélyi Lajos vásárhelyi újságíró

» ANTAL ERIKA

ABethlen Gábor Kulturális Egyesület és Lázok János irodalomtörténész kezdeményezésére Pro Urbe-díjjal jutalmazta Marosvásárhely városa Erdélyi Lajos újságírót és fotóriportert, a város szülöttjét, aki betöltötte 90. életévét. Ebből az alkalomból fotókiállítás is nyílt Erdélyi képeiből, illetve a Quadro Kiadónál megjelent, Erdélyi Lajos készítette művészportrékat tartalmazó Bennünk a nagyvilág című kötetet is bemutatták. A díjátadásnak és a fotókiállítás megnyitójának a Szűcsök bástyájában a Marx József Fotóklub kiállítóterme adott helyet, a könyvbemutatót a vármúzeumban tartották. A 90 éves ünnepelt korára és egészségi állapotára való tekintettel nem jöhetett haza Budapestről, de videoüzenetben köszönte meg a tiszteletére szervezett ünnepséget és a díjat, amelyet Makay Gergely alpolgármester adott át az újságíró két lányának, Erdélyi Zsuzsának és Erdélyi Tamarának. Erdélyi Lajos 1929-ben született Marosvásárhelyen, és ahogy ő fogalmazott, „a szocialista munkarend többszörösen fenékberűgött hőse”. Bár élete biztonságos és meleg családi környezetben indult, ahol nagybácsik és nagyszülők,

Videóüzenetben beszélt marosvásárhelyiségéről Erdélyi Lajos 90 éves újságíró a díjátadón

» **Ahogy ő fogalmazott, „a szocialista munkarend többszörösen fenékberűgött hőse.”**

unokatestvérek vették közül, ez hamarosan megváltozott. A deportálást apjának köszönhetően élte túl alig 15 évesen és bár édesapján kívül mindenkivel elveszített, mégis hazatért és abba a kultúrába épült vissza és ápolta, amely kitaszította őt – hangsúlyozta Székely Sebestyén György művészettörténész, a kiadó igazgatója. Ungvári Zrínyi Il-

dikó rámutatott, Erdélyi, vagyis ahogy Vásárhelyen ismerik, „Laló” egyéni stílusa, ábrázolásmódja kiemelendő, és figyelemre méltó, ahogy egy-egy író, költőt látott a fényképezőlencsében keresztül. Szuszami Zsuzsa újságíró a kötet szerkesztésének kulisszatitkaiba avatta be a termet zsúfolásig megtöltő közönséget.

HÁZPONTÓKÉ